

סוף התפילה. הוא ידע שעתה לא נותר אדם שיאמר קדיש אחריו.



אוריאל רבין

סיים בציון טוב. כאיש שעבר רק בית-ספר עממי (אם כי השתלח להשתלם בגמנסיה ערב), היתה התקדמותו הצבאית מצויינת.

„אף פעם לא היה רציני“, היללוהו חב"ריו. „תמיד רץ, תמיד היו לו תוכניות ל-מכביר“, נזכרה אשתו. „מתי יבוא אבא?“ שאלה ציפורה הקטנה, בשמלתה האדומה, מדי היתקל מבטה בתמונה הגדולה של ה-גבר המשופם, התלויה על הקיר.

הילדה לא תפסה עדיין מה קרה לה. אירשם עסק סמל-החבלה אורי רבין, בן ה-22, בניקוי שדה-מוקשים, כדי לאפשר לטרקטור ליישר את השטח. אחרי שסיים את המלאכה, ביקשו המפקד לעבור פעם נוספת על השטח. אולם מוקש אחד, עשוי מחומר ש-קשה לגלותו, נשאר. הוא התפוצץ מתחת לטרקטור, רסיסיו חדרו ישר למוחו של החבלן. אחרי יומיים מת.

בדירה הלבנה, בה הספיקה לגור רק 9 חודשים, נשארה האשה, התחבטה איך להשי-תכר לפרנסת בתה ולתשלום החובות. ה-אב הישיש, שנשאר ללא מפרנס, ניסה לומר קדיש על בנו היחיד, לא יכול להגיע עד

המוקש האחרון

צו הגיוס מצא את אורי מוכן. מזה כמה ימים כבר גויסו כל השכנים. כשבא סוף-סוף הצו שלו, יצא מיד ללא ציוד אישי. „שמור על עצמך“, קראה אחותו. „האם לכל חייל מותר למות למען המולדת, ולי לא?“ צחק אורי. הצעיר שצחק כל ימי חייו, לא יכול להרצין יתר על המידה. היה זה צחוק שנקנה בסבל נדיר.

מעטים החיילים שגדלו בתנאים קשים יותר: אביו, יליד בוכארה, שהתחתן בשנית אחרי 18 שנים של חי אלמן, בבקשו להוליד בן זכר, נפרד כעבור זמן קצר מאשתו השנייה. אורי הוציר, פרי הנשואין השניים, נשאר לבדו עד אביו, שצעד לעתים קרובות בלילות. בכל זאת לא שנה את אמו, אסר על אחותו לגנותה. ואמרת האחות, שגדלה משך 13 שנה במשפחה זרה, לפני שנודע לה בכלל שיש לה משפחה משלה: „הוא טיפל בי כמו אמא. מעולם לא כעס על איש.“

בגיל 13 הכיר את רחל, תימניה שחר

השבוי חזר מדמשק

האשה השחרחרת הנאה הבחינה בהסתוריות המורה ברחוב. כשעלו האנשים הזרים לבית הסמוך, ידעה כי האסון פגע בשכנתה. היא עלתה לנחם אותה. כעבור רבע שעה בלבד הגיעה גם אליה הודעה. בנה, הסמל החסון מאיר יעקובי, בן 21, נהרג באותו יום ובאותו מקום בו נהרג שכנו, בנימין יעקובי, שנשא את אותו שם המשפחה. אף כי לא היתה ביניהם כל קרבה משפחתית שהיא.

בשעה שבנימין נהרג בגיף אי-שם בחצי-האי, הסתער מאיר בראש יחידתו על אנשי המארב. תוך כדי הסתערות פגע כדור ב-ידו, נשקו נשמט ממנו. אולם כדי לא להאט את ההסתערות, הוסיף לרוץ עם חבריו, פצוע, שותת דם, וללא נשק. עד שנפגע עלידי צור כדורים בכל חלקי גופו. הסמל אורי-המדמים מת במקום.

שתי השכונות, נשים שונות ככל שנשים יכולות להיות שונות, הפכו שותפות באסון, מנחמות זו את זו.

חודשיו האחרונים של מאיר לא היו שמיים. משך למעלה משנה ישב בשבי הסורי, הצעיר ביותר מבין חמשת אסירי דמשק ה-המפורסמים. הצעיר ששוטט בכל חלקי הארץ, שידע כל הר וכל סלע ושהיו לו מכרים בלתי-ספורים בכל פינה, ישב דחוק בתאו הצר. הסורים לא האמינו כי הענק רחב-המידות, בעל השרירים השופעים, היה רק בן 19, סברו שהוא לפחות בן 25. מאיר לא נשבר. אולם למרות שנפצע קל במרפק בשעה שנשבה, לא פסק הספק לכרסם בלבו. גם אחרי ששחררו, לא חדל להרהר במקרה, לחשוש שיכולה להיות טענה נגדו. הוא הרגיש שהוא חייב חוב למדינה, ששפכה דם כדי לשחרר אותו. סימני דמיון עמוק ניכרו בפניו והקירורו את עיניו.

כל חייו היה מאיר יעקובי צעיר שונה לגמרי. מאז הצטרף לתנועת השומר-הצעיר, בגיל 10, התפרסם הנער בעל החולצה הכחולה והשרווכים הלבנים כאדם שבלעדיו לא זו כלום, כמרכוז כל חברה. במוסד החינוכי של בית-אלפא נתקבל בורעות פתוחות, במשך השתמש כבן המקום, נשא לאשה את אחת מבנות הקיבוץ. המשק גמל לו בגילוי חיבה אישית רבה בימי שבתו בשבי, ובמשלוח חבילות תדירות.

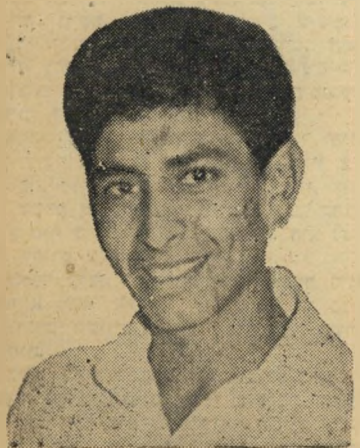
„הוא היה ילד נפלא, אכל טוב, תמיד מרוצה, תמיד במצב-רוח טוב“, נאנחה אמו הצעירה (39) שילדה אותו בגיל 18, שנתיים אחרי שילדה את אחותו. „היו לו שרירים עצומים. איפה שהחזקתי בזרועו לא היה נוח, לכן הלכתי עמו תמיד יד ביד. היה נדמה לי ששום כדור לא יוכל לעבור שריריים כאלה...“

במשך עבד מאיר כטרקטוריסט, ובחורו מן השבי, כננס חזרה למסלול של חיי הקיבוץ. אך כעבור חודש החליט לחזור לצבא. הוא גרשם לקורס קצינים וחיכה שיקראו לו. ושוב באה הקריאה. הפעם למלחמת סיני. הוא הצטרף ליחידה חדשה; בשורותיה סיים את חייו בתוך מטר הכדורים.



מאיר יעקובי

חתונת אחיו הבכור, שם נצטלם בשעת ריי-קוד חבוק עם אחותו.



יעקב יששכר

הצליח להעביר לבנו את עבודתו בתנובה. הבן רצה לשאת לאשה צעירה ספרדית מהשכונה. לא היתה לו פרוטה. האחים שיכ-נעו אותו שיעבור ויתחיל לחסוך. יעקוב הקפיד לדייק בעבודה, נתגלה כעובד טוב.

בן-הבעיות, שלא היה מימיו בתנועת-נוער, עלה עתה במפתיע על דרך המלך. אבן גזולה מלב האב. ואז באה הקריאה: תודשיים אחרי שהחל לעבוד.

לא היתה זאת הקריאה הראשונה. מדי פעם נקרא יעקוב. בבית לא סיפר על מע-שיו בצבא. „הוא הלך בשולחן ווא בשקט. כל פעם שקרה משהו קראו לו.“ אך הפעם היתה זאת הקריאה האחרונה. „שמחתי שנכנס לעבודה“, בכה האב. „אך השם לא רצה.“

במשפחת יששכר היתה בעיה שלא היתה קיימת בשום משפחה אחרת: אפילו תמונה של יעקוב כמעט ואי-אפשר היה למצוא. תחת הזכוכית של השולחן היו מונחות כמה תמונות כלליות: תמונת כיתה של האחות, מסיבה של השכונה. יעקוב כמעט לא הצטלם מעולם לבדו — היה צריך ל-הוציא את תמונתו מתמונה גדולה של

הוא סילק את החוב

בבוקר הופיעה בעתון כתבה של כתב-צבאי על „אב ובנו“, ששירתו שניהם, ב-מרחק מה זה מזה, במרחב סיני. כעבור כמה שעות הרגיש רחל יעקובי שאנשים זרים מסתודדים מסביב לבית. היא הבינה מיד. במוחה ניקרה שאלה נוראה אחת: מי מהם? הבעל או הבן?

היה זה הבן. סגן-משנה בנימין יעקובי, 19, מפקד יחידת גייסים, נסע בראש אחד הכוחות שדהרו דרומה. לאורך חמישה ק"ל לומטרים ניתבה אש קטלנית על היחידה מ-כוכים שנחצבו בסלע.

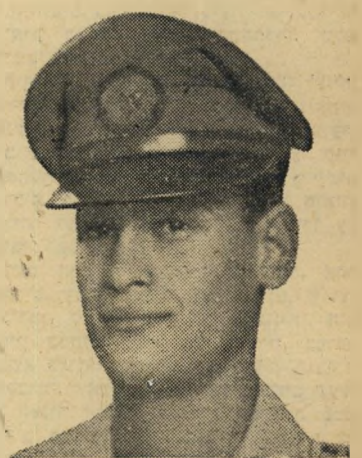
בנימין נפגע מיד מצור. פצוע בבטנה, נטל את ההגה לידי, דהר חזרה למפקד כדי לדווח לו על המארב. הוא מת בבית-החולים. היה זה סופו של צעיר מאושר. פעם, בטיול ברחוב עם חברתו, עמה הלך ארבע שנים, קרא: „אנחנו כל כך מאושרים. אין יותר טוב!“ היתה זאת התפרצות בלתי-רגילה מצד נער שקט, צנוע, שחבריו צחקו מפני שהיה יותר מדי טוב.

בגיל חמש תפס בנימין פיסת נייר מוד-פסת. הצעיר, שנולד בחדרה ב-תמוז ונקרא על שם הרצל, שקע מאז בקריאה בלתי-פוסקת, מילא את דירתם הנאה של הוריו, ברחוב רופין בחולון, בספרים מכל הסוגים וכל המינים. היה זה מתאים, נער מכונס בעצמו, ששנא להתבלט בכל צורה שהיא, שהסביר פעם מדוע לא קם לדבר באסיפה: „קודם דיבר אחר-כך דיבר שני ואמר את אותו הדבר. יותר טוב לשבת ולשמע.“

בגיל 16 ראה מודעה של הפנימיה הצבאית. הבטחת האימון הגופני מצאה חן בעיניו, ואולי נגרר אחרי אהבת-הצבא של אביו, בית-י וחייל, שישב בבית-הסוהר באסיר-אצ"ל, יחד עם אסירי-ההגנה משה דיין. בנימין היה חייב לעבור בחינה נוספת במאתמיטיקה, כדי להיכלל במגמה הריאלית שבה היה מעוניין. תוך ארבעה שבועות (היה זה התנאי שהצגה הנהלת בית הספר לקבלתו) הספיק לעבור חומר לימודים של שנה, ולהצליח בבחינה. נתקבל לפנימיה מבין 100 מועמדים, התגבר על הקשיים שנבעו מרמתו הידודה של בית ספרו הקודם.

כשסיים, היה ברור לו שהוא חייב משהו לצבא. „בגלל קילוגרם אחד שחסר לי, לא נתקבל לקורס צניחה. הוא סירב להדריך מחלקת טירונים (להדריך, זה בשביל מסיכופים!)“, היה מאושר כשהשיג סוף-סוף את תפקידו כמפקד יחידת סיור. בכל זאת ליגלג על „סולחן האישיות“, כשתלתה האם בנאחה את תעודת הסיום של קורס קציני-חי"ר על הקיר, בצד תעודת-הגמר של מחזור א' של הפנימיה הצבאית, ותמונת הסיום של בית-הספר הריאלי, עם הסיסמה היפה „הצנע לכת.“

ההורים הסכימו להישאר בצבא-הקבע רק בתנאי שימשיך ללמוד. הוא חתם על טופס-הרשמה של המכון הבריטי להנדסה וטכנולוגיה, לקורס הכנה להנדסות. באחד הימים, כן קיווה, יעבוד יחד עם אביו, הקבלן — ואולי גם יחד עם חברתו החמודה, השרטטת.



בנימין יעקובי

הצעיר שמצא עבודה

הודעת מפקדת היחידה היתה קצרה ותמי-ציתית: „יעקוב יששכר, בן 23, יליד הארץ ו-רוח. התגורר בגבעתי-רמב"ם. בעל גובה בינוני, צנוע, שחרחר ומשופם. בעל מרץ. עבד בתנובה, במקום אביו, שיצא לפנסיה מתממת מחלה.“

„טוראי יששכר נהרג בקרב הקשה בכי-בוש שני משלטים במדבר סיני. היה תותחן טאנק. פגז נגד-טאנק פגע בטאנק בו נמצא המות. יששכר נכחה בפניו, הספיק לקפוץ החוצה ולזחול לעבר חבריו. נשלח לתחנת-איסוף פצועים והועבר לבית-חולים. מת מ-פצעיו כעבור יומיים.“

החבורה היתה מונחת על השולחן בתוך הבית ברחוב יסמין, בשיכון רמת-ישראל. בחוץ, על המרפסת, ישב תימני זקן, בן 65, נמוך קומה, חבוש כובע-מצחיה, בעל זקן שיבה, דומם. הוא חולצת החאקי הפי-שטה הדיק, כסיכה, סס שחור. עיניו היו אדומות מדמעות של ימים ארוכים. ברחוב